

Komentarji k dnevnim dogodkom in vprašanjem

Druga izjava neodvisnosti
Nova ali druga izjava neodvisnosti, katero je sprejel kontinentalni kongres za ekonomsko rekonstrukcijo pred desetimi dnevi v Washingtonu, lahko označena za začetek nove zgodovinske dobe v Združenih državah. To je mejnik, od katerega bo nova doba datirala.

Izjava po svoji formi precej odkljuje prvi izjavi neodvisnosti, ki je bila sprejeta na prvem kontinentalnem kongresu Američanov v Philadelphiji leta 1776, ampak po svojem bistvu je to nekaj popolnoma novega. Prva izjava je poudarila politično neodvisnost — druga izjava poudarja ekonomsko neodvisnost. Politika svoboda v Ameriki je davno izgubila bistveno vrednost in danes je še prazna beseda — le nekaj znak na sukobnem posamezniku. Svoboda, ki danes najpotrebnejša in najvišje vrednosti, je ekonomska svoboda.

Sledeči odstavek iz druge izjave neodvisnosti pove vse, kar bistvenega v tem dokumentu.

"Mi, predstavniki delavskih in kmetijskih organizacij, zbrani na kontinentalnem kongresu, priznavamo vse one, ki delajo, da organizirajo in dosežejo najvišji cilj — nov ekonomski sistem, sloneč na načelih združevanja, javnega lastništva in demokratične uprave, ki bo odprala breznačrtnost, potratenost in porušljivost sedanjega reda in katerem bodo prirodna bogastva in temeljne industrije delu planirane in obratovane skupne koristi vseh."

Delavci in kmetje Amerike! Zavedite se, pridobljeno iz vaših stopenj desetih letih, ki je na razpolago, ako se organiziramo za oblast. Ne smemo stradati sredi vsega! Mi smo večina! Delavci in kmetje, združite se! Agitajte, izobražite, organizirajte! Naš bo svet!"

Izjava kaže v pravo smer: politični red! Besedna oblika ni glavno, glavno je jedro, bistvo — in tu je jasno.

Kontinentalni kongres — 4500 delegatov — se je izrekel za revolucionarno, praktično ekonomsko rekonstrukcijo Amerike. Delegati so sledili socialističnim, ne kakim plutim reformatorjem, in to je prav.

Kongres je pustil za seboj jedno organizacijo delavcev in kmetov, ki bo delala, da se izjave neodvisnosti uresničijo. Odbori pojdejo na delo v vseh državah; v prihodnjih treh mesecih bodo v vseh državah konvencije, ki postavijo program lokalnega dela v smislu te izjave neodvisnosti.

To je važen korak. Vsi zavedni delavci in kmetje Amerike morajo biti na opozorilu. Ne smejo pustiti, da bi imeli Mozesi-posnemači krpali pri gnili ekonomski sistem in bili delavsko maso, da so s "vse rešili".

Delavci in kmetje Amerike morajo vedeti, da je kontrolni kapitalizem le nova srajca staremu telesu, ki je vsekoli bilo in nesposobno, da bi se držalo.

Mi hočemo novo, mlado, zdravo telo!
(Besedilo druge izjave neodvisnosti v celoti objavljeno v prihodnji Prosveti.)

UTRJEVANJE KONTINENTAL- NEGA KONGRESA

V glavnem odboru so reprezentirane vse skupine. Članarina en cent na leto. Delo se bo koncentriralo v državah Green proti gibanju

New York. — Glavni odbor kontinentalnega kongresa farmerjev in delavcev je zaključil na svoji prvi seji, da plača vsaka pridružena organizacija en cent asesmentu od člana na leto. To se tiče vseh organizacij, ki imajo redne članske prispevke.

V glavnem odboru, v katerem je 26 članov, so zastopane vse skupine. Po pet članov imajo unije, politične stranke, organizacije brezposelnih in farmerji. Podporne organizacije imajo dve zastopnika in po enega pa zadržuje, mladinske organizacije, študentje in delavske vzgojevalne skupine.

V politično grupo spadajo socialistična stranka, Liga za neodvisno politično akcijo in farmerska delavska stranka iz Minnesote.

Kongres bo posvetil večjo pozornost posebno pri zainteresiranju mladine v gibanje. Delo kongresa bo vodil ožji upravni odtok. Predsednik eksekutive je socialistični državni poslanec Darlington Hoopes iz Readinga, Pa.

Na prvi seji eksekutive je bil izdelan program akcije. Jedro tega programa je organizatorično in vzgojevalno delo v velikem obsegu in širok dežele. Za splošno demonstracijo in manifestacije je izbrano vodstvo 4. julij in Labor day, katera praznika bosta posvečena čitanju nove Deklaracije neodvisnosti na vseh javnih shodih.

Glavna pozornost pa bo v prihodnjih treh mesecih posvečena sklicanju državnih konvencij in formiranju državnih organizacij. Kongres je namreč sklenil, da se morajo v tej dobi vršiti konvencije v vseh državah v svrhu, da se gibanju da permanentna podlaga. Za vsako državo je bil izvoljen tudi sklicatelj, ki skrbi za sklicanje konvencije. Pozvane bodo vse delavske in farmerske organizacije, da pošljejo zastopnike na konvencijo njih države.

Dasi je bilo na prvem kongresu v Washingtonu, ki je reprezentiral štiri milijone organiziranih oseb, zastopanih več mednarodnih, centralnih in krajevnih unij ter pet državnih delavskih federacij, gibanje nima sankcije eksekutive Ameriške delavske federacije. Green je v pismu centralnim unijam zabil, da ne smejo imeti stikov s tem gibanjem. Koliko bodo unije poslušale ta dekret, je drugo vprašanje, ki lahko izzove konflikt med progresivnim in konservativnim elementom v unijah.

Prihodnji kongres se bo vršil v enem letu na srednjem zapadu, v Chicagu ali kakem drugem mestu zapadno od Chicaga.

Največje notranje posojilo sovjetov

Moskva, 15. maja. — Sovjetska vlada je ponudila v subskripcijo bondno izdajanje za tri milijarde rubljev, največje v zgodovini Rusije. Bondi so namenjeni za financiranje "prvega leta druge petletke" in nosijo 10% obresti ter imajo tudi opcijske loterijske dobitke.

Pleskarski pomočniki zastavkali

Philadelphia, Pa. — Uspešna stavka oblačilnih delavcev je v tem mestu navdušila tudi druge delavce, da so se uprli nizkim mezdami ali pa redukcijam. Med temi so izdelovalci kap in pleskarski pomočniki, ki so večinoma sami mladi fantje. Slodnji so zastavkali proti redukciji tedenske mezd od \$12 na \$6.50.

Federacija za minimalno mezdo

Izrekla se je tudi za priznanje Rusije

Pawtucket, R. I. — (FP) — Konvencija državne delavske federacije se je izrekla za minimalno plačo v takozvani Blackovi predlogi. Če bi Green, Woll in drugi voditelji Ameriške delavske federacije, ki nasprotujejo tej klavzuli, znali o razmerah v rhodeislandskih industrijah, kjer nesramno izkoriščajo po sebo delavke in mlajše delavce, bi bili tudi ti voditelji za minimalno plačo, je rekel neki delegat.

Konvencija se je tudi izrekla za priznanje sovjetske Rusije, kar je druga stvar, kateri vehementno nasprotujejo konservativni delavski voditelji.

Možgani mlade gorile najbližje človeškim

Imajo precej konvolucij ali gub, ki so znak razumnosti

Washington, D. C. — V Smithsonian zavodu so te dni naznanili, da je preiskava na možganih mlade gorile odkrila, da so možgani te opice najbližje človeškim možganom med vsemi tvorili. Preiskava je bila izvršena na možganih mlade gorile Okero, tri leta stare, ki je umrla pred nekaj meseci v tujakšnem zvernjaku. To preiskavo je vodil dr. C. J. Connolly, profesor na katoliški univerzi.

Dr. Connolly je našel, da so možgani te gorile nenavadno bogati na konvolucijah ali gubah v gornji skorji, kjer je pri človeku sedež govora in misli. Okerovi možgani tehtajo 466.6 gramov ali malo več ko funt. Najlažji normalni človeški možgani tehtajo okrog 1100 gramov, to je dvakrat toliko kot najtežji opičji možgani. Teža Okerovih možganov je torej zelo značilna; znači, da bi v svoji dozorelosti tehtali malo manj od človeških, če bi gorila živela do svoje starosti.

Okero je bila gorila s hrbov. Druge, ki so jih doslej preiskali, so bile iz nižin. Zavod Smithsonian pravi, da pogorska gorila predstavlja najvišjo stopnjo v razvoju opic.

Nov rekord v krizi

New York. — "Facts for Workers," mesečna publikacija, katero izdaja Delavski biroj, pravi, da je bil v mesecem, ki se je končal 15. marca, dosežen nov rekord v padcu mezd in zaposelnosti. Rekord v brezposelnosti, ki je bil julija lanskega leta, je bil prekošen za 0.2%, izplačane mezde pa so padle v primeru z januarjem tega leta za 6.7%. Povprečne plače so v enem letu padle za 17%. Plače na farmah so dosegle najnižjo točko v zadnjih 33 letih.

VELIKA ZMAGA OBLAČILNIH DELAVCEV

Stavka je trajala le dva dni. Odziv na stavko je presenetil vse

Philadelphia, Pa. — (FP) — Prejšnji teden je počilo v tujakšnji ženski oblačilni industriji, ko je zastavkalo pet tisoč oblačilnih delavcev, večinoma ženske. Delavci so se po dvanajstih dneh stavke zmagoslavno vrnili na delo.

Odziv na stavko je bil tako popoln, da je presenetil ne le podjetnike, ampak tudi voditelje Internat'l Ladies Garment Workers unije, ki si je 12 let prizadevala, da organizira tujakšno industrijo. Pred stavko je unija imela le okrog 300 članov. Vsed tega so bili podjetniki gotovi, da bo stavka fiasco. Bill pa so silno presenečeni, kakor tudi unija, ko so ob določenem času delavci in delavke izpraznile delavnice.

Stavka je trajala samo dva dni. Podjetniki so pristali na skrajšanje delovnika na 44 ur na teden, priznanje unije, tovarniških odborov in nepristranskega posredovanja za izravnavo sporov in nesoglasij med podjetniki in delavci. Pristali so tudi na zvišanje mezd za 10 odstotkov. Unija je zahtevala zvišanje za 20 procentov.

Ta zmaga je še toliko značilnejša, ker so bili filadelfijski oblačilni podjetniki najzakrajnejši sovražniki unije. 12 let so se uspešno borili proti nji. To delno vsled tega, ker so spretno negovali rase in narodnostne predsodke med delavci. Italijane so ščuvali proti židom in slednje proti prvim in vmaso pa druge narodnosti. Stalno pa so poslabševali delovne razmere in končno reducirali vso industrijo na znojnični status, kar je poglodal delavce na revolto.

Voditelji unije pravijo, da bo ta zmaga olajšala boj proti sličnim razmeram in sramotnemu iskoriščanju v tej industriji tudi v drugih krajih dežele.

Stavka svilnih delavcev

Patterson, N. J. — Šest tisoč sviloprejcev je bilo pozvanih na stavko v tem mestu, ki je središče svilne industrije. Stavko v 200 tovarnah je oklicala Associated Silk Workers unija, ki je pridružena Ameriški delavski federaciji. Stavka je za uveljavljanje osemurnika, 44 ur na teden in zvišanje mezd.

Italijanska vohunka ne bo ustreljena

Rim, 15. maja. — Smrtna kazen nad vohunko Camillo Agliardi je bila spremenjena v do smrtne ječe. Njen ljubček Traviglia, kateremu je pomagala utihotapiti tajne načrte italijanske mornarice Francozom, je bil zadnji teden ustreljen v hrbet.

Rusija proti fašistični reviziji mirovnih paktov

Hitlerjev agent Rosenberg pobegnil iz Londona

530 oseb aretiranih na Dunaju v izgedih med avstrijskimi in Hitlerjevimi fašisti

London, 15. maja. — Dr. Alfred Rosenberg, posebni Hitlerjev poslanik, ki je prišel v London, da "pojasni" Angležem nemški fašizem in jih pridobi za Hitlerjev režim, namesto tega pa je zadnje dni izval sovražne demonstracije proti Nemčiji, je večeraj nenadoma zapustil Anglijo. Na železniški postaji mu je velika množica komunistov in socialistov priredila odhodnico s sovražnimi klici in mahanjem rdečih zastav.

Dunaj, 15. maja. — Večera sta bili na Dunaju dve proslavi 250-letnice zmage nad Turki pred Dunajem (leta 1683). Ena slavnost je bila oficijelna, druga pa so vodili avstrijski Hitlerjevci, ki so v ta namen povabili dva fašistična ministra iz Nemčije na Dunaj. Avstrijski monarhisti (Heimwehr) so v hudem sporu s Hitlerjevimi fašisti in med obema frakcijama je večeraj prišlo do pretepev in streljanja. Več oseb je bilo lahko ranjenih in policija je aretirala 530 Hitlerjevcev.

Berlin, 15. maja. — Dr. Ostermann, komisar za evgeniko, je naznanil, da fašistična vlada pripravlja zakon za sterilizacijo vseh ne sposobnih za "brezje ožarstvo". Edino fizično sposobni "čisti Nemci" bodo smeli roditi otroke. Katoliško glasilo "Germania" je takoj napadlo ta naklep kot "teptanje božjih zakonov."

Jeruzalem, Palestina, 15. maja. — Tu so bile večeraj velike židovske demonstracije proti Hitlerjevemu režimu v Nemčiji. Na javnem trgu so sežgali več Hitlerjevih podob. Policija je preprečila napad na nemški konzulat.

Sovjeti ignorirani na konferenci o pšenici

Moskva, 15. maja. — Sovjetska vlada je užaljena, ker ni bila povabljena na mednarodno konferenco glede pšenice, ki se vrši v Ženevi. Mnenje sovjetskih krogov je, da si nameravajo Združene države, Kanada, Avstralija in Argentina razdeliti svetovni trg pšenice med seboj.

Se uprli redukciji

Rocky River, O. — Rocky River Basket kompanija je umaknila redukcijo plač, ko so zastavkali delavci, 60 po številu.

Obrnila se je od Nemčije in nagiblje se k bloku, ki se zbira okoli Francije

Moskva, 15. maja. — Sovjetska Rusija je spremenila svoje stališče. Dočim je doalej vodila neizprosno boj proti versajski mirovni pogodbi, bo odalej pobijala program Hitlerja in Mussolinija za revizijo iste pogodbe, čeprav ta snani rapalski pogodbi mirnovni pogodbi, bo odalej povrnili kakor doalej. Toda nova orientacija taktike je potrebna.

Tako piše Kari Radek, oficijelni publicistični propagandist sovjetskega sunanjega urada, v moskovski "Pravdi." Radek piše, da "rapalska aljanca," sloneča na snani rapalski pogodbi med Nemčijo in Rusijo iz leta 1922, ni več učinkovita; moskovska nova politika zdaj basira na sklepu, da versajaska mirovna pogodba mora ostati nedotaknjena, dokler se ne realizira svetovna, komunistična revolucija.

Radek ostro kritizira Hitlerjevo vrsto fašizma in meni, da bi Hitler rad samenjal versajski pakt s novim poniževalnim paktom, podobnim brestlitovskemu iz leta 1918, s katerim je kajzerska Nemčija usilila ruskim boljševikom sramoten mir takoj po revoluciji.

Versajaska pogodba — piše Radek — je bila vsa povojna leta velika pomoč boljševiški propagandi po vsem svetu, zato je najbolje da ostane. Vsaka vsačasna revizija te pogodbe bi še bolj razburila Evropo in izsvala nove konflikte.

Kakor vse kaže, se bo nova sovjetska politika orientirala na ta način, da se približa protirevizionističnemu bloku Francije in podčrta prijateljstvo s Poljsko. Na ta način bodo sovjeti učinkovali kot močan protitečaj napram Hitlerjevimi ambicijam v koridorju in na poljski meji.

Illinoiski farmerji končali mlekarstvo stavko

Izvojevali so višjo ceno in mleko v razpečevanju na drobno v Chicagu se je podražilo eden cent

Chicago. — Organizirani farmerji v severnem Illinoisu, ki prodajajo mleko mlekarškim družbam v Chicagu, so v nedeljo končali štrajk, ko so jim bile zagotovljene višje cene. Posledica tega je, da se je mleko za odjemalce v Chicagu podražilo za eden cent pri kvortu. Nove cene so: kvort 10c, pajnt 7c. Neodvisni mlekarji so tudi dvignili ceno na 9c kvort. Kot poročajo, bodo illinoiski farmerji v bodoče dobivali \$1.75 za sto funtov "bazičnega" mleka.

Iz Wisconsina poročajo o nemirih. V okolici East Troya, Wis., je okrog 400 farmerskih piketov uničilo 30,000 funtov mleka, ki je bilo namenjeno v Chicagu. Bilo je precej spopadov s šerifskimi deputiji in štirje farmerji so bili ranjeni.

75,000 oseb obiskalo razstavo

Chicago. — Zadnje nedelje je 75,000 ljudi, novi rekord, posetilo prostore svetovne razstave in si ogledalo poslopja ter nekatere znamenitosti. "Začarani otok" za mladino je bil prvič odprt in tam se je gnetlo največ ljudstva. To je bila zadnja nedelja za obisk pred odprtjem. V sredo, 17. maja, bodo prostore zaprli posetnikom in odprejo jih šele na dan oficijelne otvoritve 27. maja, ko bo glavna vstopnina 50c. Deležje sadnjih tednov je precej sadržalo priprave in mnogo paviljonov je še v konstrukciji.

Sir Oswald Mosley (četrti od desne), bivši angleški laborit in danes vodja angleških fašistov, opazuje parado italijanskih fašistov v Rimu.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
CLASIS IN LAŠENINA SLOVENSKE
NARODNE POMOČNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena društva (sloven
clubs) in Canada \$2.50 na leto, \$4.00 na pol
leta, \$1.50 za štiri leta; in Chicago in Cioro
\$1.50 na leto, \$2.50 na pol leta; in ino-
centivo \$2.00.

Subscription rates for the United States
(except Chicago) and Canada \$2.00 per year,
Chicago and Cioro \$1.50 per year, foreign
countries \$2.50 per year.

One glasser po dogovoru. — Rokopisi se ne
vratajo.
Advertising rates on agreement. — Manu-
script will not be returned.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
1637-39 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

Datum v oglasju, na primer (April 30,
1937), poleg vsakega imena na naslovu po-
meni, da vam je s tem datumom potekla
naložba. Posvetite jo pravočasno, da se
vam list ne ustavi.

138

Domač drobiž

Odšel v stari kraj zaradi bolezni
Grand Haven, Mich. — Frank
Tavčar, član društva št. 550 SN-
PJ, je odpotoval v stari kraj, v
Loko pri Mengšu, kjer bo iskal
zdravja. Tam ga čaka 83-letna
mati in ima tam tudi dve sestri,
tu pa ima brata. Br. Tavčar se
zahvaljuje SNPJ, ki mu je bila
velika pomoč pri njegovih nesre-
čah in boleznih. Vsi njegovi pri-
atelji in znanci mu iskreno že-
le ljubelega zdravja.

Nov grob

Walsenburg, Colo. — Dne 6.
maja je umrl Stefan Močnik,
star 75 let in doma iz Trbovelj,
kjer je bil čevljar po poklicu.
Tam zapuša tudi družino. V A-
meriki je bil okrog 30 let in ni
spadal k nobenemu pomožnemu
društvu.

Deklica umrla

North Chicago, Ill. — Franku
in Antoniji Furlan je umrla dve-
letna hčerka, ki je bila članica
mladinskega oddelka SNPJ pri
društvu št. 119.

Umrla v umobolnici

Calumet, Mich. — Zadnje dni
je umrla v umobolnici v New-
berryju žena Johna Pečaverja s
Tamaracka No. 5. Pred štirimi
lety ji je umrl sin in takrat se
ji je omračil um, da so jo morali
poslati v zavod. Zapuša moža,
pet sinov in tri hčere.

V Calumetu je tudi umrla hr-
vatska pionirka Katarina Sko-
rija, stara 65 let in doma iz Mrz-
ljakov v okolici Bosiljeva. Zapu-
ša tri odrasle otroke. Mož ji je
bil ubit v rudniku pred petnaj-
stimi leti.

Smrt v starem kraju

Cleveland, O. — Antonija Mi-
hevc je dobila iz domovine vest,
da je v Danah pri Sežani umrl
njen oče Jože Mihevc, star 78
let. V Ameriki zapuša le njo,
doma pa dva sinova in eno hčer.

Poletna šola v Commonwealthu

Mena, Ark. — Delavska šola
Commonwealth naznanja, da se
poletnega tečaja, ki bo trajal 10
tednov, udeležijo delavci iz vseh
delov dežele. Prične se 3. julija.
Šolnina je \$40, kar krije hrano,
stanovanje, perilo in knjige, po-
leg tega mora vsakdo delati 20
ur na teden na posestvu šole.
Med predavatelji bo tudi Oscar
Ameringer.

Marx nadomesti Alfonza XIII

Madridsko mestno načelstvo
je sklenilo na svoji zadnji seji
prekristiti 73 "monarhističnih"
ulic ter jih nadomestiti z drugi-
mi imeni. Odstranili bodo vsa
imena, ki spominjajo na kralje,
kneze in svetnike, ulico kralja
Alfonza XIII. bodo prekristili v
ulico Karla Marxa, trg kraljice
Izabele pa v trg stotnika Galo-
na, ki so ga zaradi njegovega re-
publikanskega prepričanja krat-
ko pred razsulo španake mo-
narhije ustrelili v Jaci.

AFORIZMI

Največji svetovni problem je,
kako bi zatajili milijone brezpo-
selnih.

Človek ni nikdar pametnejši
kot toliko, da lahko uporabi raz-
zum v sebične namene.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Zapisnik seje skupnih društev

Barberton, Ohio. — Zapisnik
seje barbertonskih pomožnih
društev z dne 21. aprila 1933.
Na povabilo društva sv. Jožefa
KSKJ se je zbralo dne 21. aprila
zvečer v mali sobi dvorane
Domovina 17 zastopnikov, kate-
ri so zastopali sledeča društva:
Domovina, Frank Poje in
John Džije; "Jožefa" KSKJ,
Joseph Leksan, Fred. Udovich,
Anton Ozbolt in Charles Brun-
ski; "Marije" KSKJ, Gertrude
Rupert, Mary Semrov, Anna
Brunski; "Triglav" SNPJ, John
Jankovich, Frank Likovich in
Anton Jakich; "Martin" JSKJ,
Anton Okolish in Anton Zagar;
"Majnik" SDZ, Frank Cic in Al-
bina Poljanec; "Magic City Ju-
niors" SDZ, Rudy Macek.

Sobrat Leksan pojasni, da je
bil potreben današnji sestanek,
da se nekaj ukrene med posame-
znimi društvi v naselbin, da se
zavarujejo društvene blagajne.
Predlagano, da se izvoli
predsednika in zapisnikarja za
današnje sejo. Sobrat Leksan
prevzame mesto predsednika in
sosestra Poljanec mesto zapis-
nikarice. Vname se precejšnja
debatna. Končno se sklene, da ne
more nihče pristopiti v gori o-
menjena društva, ako ni poravn-
an dolgovi pri društvih, pri ka-
terih je bil ali je še član. Izka-
zati se mora s pismenim izkazi-
lom pri društvu, h kateremu že-
li pristopiti. Tajniki posamez-
nih društev se pa lahko še sami
prepričajo o resničnosti izjav
takih kandidatov. To velja za
vse zaostale asesmente od 1. ja-
nuarja 1929 naprej.

Zastopnik društva JSKJ pri-
pomni, da njihova organizacija
že ima nekaj sličnega v svojih
pravilih. Vkljub temu se nam
priporočajo in hočejo z nami
sodelovati, dokler niso v nevar-
nosti, da kršijo pravila JSKJ.

Predsednik poroča, da je po-
vabil 10 društev, a odzvalo se
jih je le 7. Sklenjeno, da se jih
še enkrat poskuša pridobiti v
naš krog, da sodelujejo z nami.
Sklenjeno, da se pošlje na vsako
društvo, zastopano na tej se-
ji, dva iztisa tega zapisnika.
Društvo naj potem pošlje enega
na glasilo organizacije, h kate-
ri spada, v priobčitev.

Društvo Domovina nima last-
nega glasila, zato bo posloilo
"Glas Naroda" za objavo. Pri-
poročano, da se ta zapisnik pre-
čita na sejah vseh društev za-
stopanih na tej seji in da ga
vsako društvo vključi v društve-
ni zapisnik. Sklenjeno, da se
shrani original tega zapisnika v
blagajni društva Domovina. Ta
dogovor je v veljavi za dobo
dveh let, to je, do 21. aprila
1935.

Predsednik apelira na vse na-
vzoče, da se držimo današnjih
sklepev in se zahvali za prijaz-
no sodelovanje, nakar zaključ
sejo.

Joseph Leksan, predsednik.
Albina Poljanec, zapisnikarica.
P. S.:—Original zapisnika je
podpisan po vseh zastopnikih
navedenih zgoraj.

Razmere, Prosveta in M. L.

Walsenburg, Colo. — Navdu-
šenje, ki je med ljudstvom za-
valovalo prve tedne Rooseveltove
administracije, polagoma
prehaja v upajočo negotovost.
Ljudstvo je mnogo zaupalo Roo-
seveltju, zato tudi mnogo od nje-
ga pričakuje. Ako ne bo še
kmalu sprejet zakon za 6-urnik
in petdnevnik z minimalno pla-
čo, nam bodo še dolgo čimeli
boljši časi samo po ušesih —
kakor dobro pivo, ki si ga ne
moremo privoščiti.

Kdor čita Prosveto, ne bo
razočaran, ker ve, kaj ima
pričakovati od starih strank. Cene
potrebinam se dvigajo — kar
je slabo znamenje za brezposel-
ne in le delno zaposlene delavce,
katerih je pa večina. Tukaj je
veliko število rudnikov, a večina
jih je zaprtih, par, ki so že v
obratu, pa dela komaj od 1—2
dni v tednu. Ljudje splošno
pritičkajo za javna dela, kjer
jih dela pa zelo majhno število,
tako da je srečen kdor pride na
vrsto.

Zelim, da dnevnik Prosveta
ostane in še nadalje vrši važno
nalogo izobraževanja delavcev.

Tudi mladinski list je važen za
otroke, katerega radi čitajo in
vanj dopisujejo; iz njega se u-
čijo slovensko in angleško v
duhu delavske izobrazbe.

Mary Tomšič.

Smrt starke

Waukegan, Ill. — Kaj naj se
danes piše o delavskih razme-
rah? Slabe so tako, da slabše
skoro ne morejo biti. Kdor dela,
ne zasluži niti za življenje,
posebno če ima veliko družino.
Otroke imam velike, pa kaj mi
pomaga, če dela ne morejo do-
biti. Prej so kričali, da je treba
pivo nazaj, pa bo vse okej,
sedaj ga imamo, pa novca ni ne
za pivo ne za prehrano.

Primorana sem bila iti za del-
om in posrečilo se mi je, da sem
ga dobila. Toda, če človek dela
v tovarni, pa je doma vse narobe.
Doma so ostali stara mati
z otroci. Že par mesecev sem
opazila, da ni bilo vse prav. Ko
sem prišla 13. aprila z dela, sem
vprašala otroke po materi. Po-
vedali so mi, da so šli ven brez

suknje, dasi je bilo tisti dan pre-
cej mrzlo. Ker jih zvečer ni
bilo domov, sva jih šla z možem
iskat okrog prijateljev, pa jih
nisva našla. Drugi dan sem ob-
vestila o tem policijo. Dne 15.
aprila so našo staro mater našli
na 21. cesti in Greenbay rd., N.
Chicago, mrtvo. Pisali so se
Marija Podboj, po domače Gr-
dina. V Ameriko so prišli pred
26 leti iz vasi Laze pri Borovl-
ci. Stari so bili 78 let. Zapu-
šajo tri sinove. Antona in Ja-
koba v Waukeganu, Ludvika pa
v Maywoodu, Ill.

Anton in Jozefa Podboj.

Vabilo na klubovo sejo

Bridgeport, O. — Članstvo
soc. kluba št. 11 naj se v obil-
nem številu udeleži klubove se-
je dne 21. maja ob 10. dopoldne.
Podano bo poročilo delegata s
kontinentalnega kongresa in več
drugih stvari. Dobrodošli so
simpatičarji in člani društva št.
13 SNPJ, ki je bilo tudi po fe-
deraciji zastopano na kongresu,
na katerem se je pokazala res-
nična solidarnost delavstva. Pre-
vladoval je socialistični duh.
Pričakovati je, da bo soc. giban-
je postalo mnogo jače.

Joseph Smoy.

Stvari za konvencijo

Investicije in drugo

Bellingham, Wash. — Precej
sugestij je že bilo podanih glede
bodočih pravil SNPJ. Bolniški
sklad se je popravil, od kar je
10 dni odzeto od podpore in jaz
mislim, da je najboljšo, da o-
stane tako.

Slišim, da imajo nekatere slo-
venske organizacije po 14 dol.
doklade na člana.

Druga točka: Operacije. Tu
je bilo že od članov povedano, da
niso vse operacije potrebne in
jednota naj bi plačala za pre-
gled pri drugem zdravniku, ako
je dvomljiv prvi zdravnik. Po
mojem mnenju bi se v tem slu-
čaju za malo odškodnino veliko
prihranilo, posebno zato, ker
drugi zdravnik bi ne smel vede-
ti, da je bolnik bil prej že pri e-
nem zdravniku, kajti v na-
sprotiem slučaju bi drugi zdrav-
nik ne delal nasproti svojemu
kolegu.

Veliko je bilo tudi poročane-
ga o vprašanju, da-li naj jednota
posojuje svojim članom denar
na posevta. Mislim, da bo to
eno najbolj perečih vprašanj
poleg 20-letnega zavarovanja,
na bodoči konvenciji.

Samo po sebi se razume, da
jednota pomaga s svojim denar-
jem svojim članom. Zato bi bilo
prav, da investira denar pri svo-
jih članih, seve, kjer bi bilo za-
nesljivo, da se ne bi potem treba
posluževati advokatov in sodni-
je. V Prosveti neki član pravi,
da farmer sam ve koliko denarja
rabi — ne pa gospodarski od-
bor in da se naj "toliko posodi
kolikor potrebuje." Jako eno-
stavno! Ampak kdo jamči za
plačilo nazaj, ko poteče čas? Tu-
di jaz bi rabil najmanj 500 dol.
in leta 1929 bi jih bil še dobil,
a ne zdaj. Dandanes se ne po-
sojuje kolikor kdo rabi, ampak
kolikor more v gotovem času od-

plačati in še tega ne dobiš. Zato
bi priporočal bodoči konvenciji,
da posojuje ter tako investira
svoj denar pri zanesljivih čla-
nih, in to brez razlike kje je kdo,
koliko premore in kakšno službo
kdo ima. Glavno je, da se polči
garancija, da bo denar povrne-
n ob pravem času. Na stotine
članov imamo, ki točno plačujejo
obroke in obresti kapitalističnim
organizacijam. To bi lahko dobi-
li mi.

George Gornik, dr. 493.

SNPJ naj se čuva posejovanja na certifikate

Gary, Ind. — Nekateri dopi-
niki priporočajo, naj bi konven-
cija sprejela sistem posejovanja
članom na njihove certifikate a-
li rezervu. Ali je to priporočli-
vo?

Po mojem mnenju nikakor ne.
Bazilgov imamo celo vrsto. Pod-
porne organizacije, ki imajo ne-
kaj sličnega, so morale v tej kri-
zi preklicati posejovanje na re-
zervo, ker jim to ogroža solvent-
nost. Če bi naša jednota to že
lmeta, bi morala že davno preklicati
ali pa razpisavati izredne
doklade, če bi hotela obdržati
solventnost.

Poglejmo naokoli, kam so pri-
leže zavarovalne družbe, ki so po-
sojevale na rezervu. Danes mole-
dujejo vlado, naj jim pomaga.
Ali mam je treba še kakke poseb-
ne šole? Jaz mislim, da ne.

Lej vzel nam daje Hrvat-
ska zajednica, ki ima tak sistem
posejovanja, kakršnega nekate-
ri priporočajo pri nas. Poznam
jih osebno in slišim, ko pravijo:
"Ja neču više biti član zajednice,
ker sem previše dužan." Torej
vsil mladi člani bodo pustili orga-
nizacijo, ker ne bodo hoteli po-
ravnavati dolga, in šli bodo k dru-
gim organizacijam. Ostali bodo
le starci, katerih nihče več ne
sprejme. Tu je dokaz, da posoje-

vanje na članske certifikate ni
priporočljivo.

Priporočam konvenciji, da
sklad izrednih podpor ostane kot
je. Ta sklad naj pomaga članom,
ki so v skrajni sili, posebno čla-
nom, ki so od začetka v jednoti.
Od zadnje konvencije je upravni
odsek izplačal iz tega sklada
okoli \$50,000 in to največ čla-
nom za assesment. Pomagano je
bilo bednim članom in ostalim
jednotinim skladam, kajti ome-
njena vsota se bo deloma vrnila
nazaj. Skladu izrednih podpor se
mora naša jednota zahvaliti za
solventnost! — Andy Jankič,
društvo 271.

Podpora na podlagi mesečnih prispevkov

Palisade, Colo. — Izredna do-
klada za maj in junij. Zelo raz-
veseljiva novica! Kljub vsemu
prizadevanju, da se odkrižamo
doklad, jih imamo skozi vsa leta
od časa do časa, zdaj za ta sklad
in zdaj za drugi. Kdor je polju-
bno bolan, kadar hoče in dobi
podpore, lahko plačuje doklade,
kdor pa tega ne zna, ne zmaga-
je tako lahko. Tistih 2300 čla-
nov, ki so bili črtani v zadnji po-
loviški preteklega leta, najbrž ni
znalo "kontrolirati" svojih bo-
lezni, ker drugače bi imeli sred-
stva za plačevanje assesment in
bi še danes bili naši bratje —
tako pa "srečno pot". Žalostno
toda resnično. Preč z doklada-
mi!

Kako odpraviti doklade? Mar-
šičko piše v razpravah, kako te-
ko nalogo bo imela konvencija,
da odpravi to hibo. To se vešuje
še zadnjih 15 let, a do danes še
vedno brez uspeha. Ako bi naši
člani zahtevali podporo za čas,
ko so resnično bolni, mi bi imeli
v bolniškem skladu toliko denar-
ja, da bi lahko delali gnoj iz
njega in doklad ne bi bilo. Saj
ni mogoče, da bi bilo toliko bol-
nikov v jednoti kar naprej in na-
prej! Kaj bi pa bilo, če bi prišla
kakšna epidemija, na pr. influ-
enca? Zdravi člani bi morali pu-
stiti jednoto, ker ne bi zmogli
doklad.

Jaz imam sledeči nasvet: pod-
pora naj se plačuje na podlagi
mesečnih prispevkov. Bolniški
tajnik naj ne izplača nobene pod-
pore, dokler ni ves mesečni as-
sessment v gl. uradu. Ako bolniške
nakaznice presegajo vsoto vpla-
čanega assesment, naj se od
vsakega čeka proporcno odtrga,
od večjega več in od manjšega
manj. To bi sicer povzročilo ma-
lo več računanja, toda stvar bi
bila rešena. Druge poti ni, vsaj
jaz ne vidim. Ako se podjetje
ne izplačuje, to je, če je več
izdatkov kot dohodkov, tedaj ni
druga zdravila, kakor da se iz-
datke zmanjšajo na ta ali oni na-
čin. To je samo ob sebi umovno
— in ne recite, da to ni bratsko.
Take stvari kot je bratstvo in
njikjer. Dolar odločuje. Denar
je sveta vladar in mi tega ne
moremo predrugačiti. Naše brat-
stvo je le v teoriji, v praksi pa
odločuje dolar. Imamo neštete
izkušnje. Jaz mislim, da brat-
stvo poudarjajo le oni, ki so ve-
dno na bolniški listi, ampak to
se me tiče onih, ki so v resnici
bolni. Zaradi teh bi ne bilo do-
klad. — Martin Kovač.

Za obligatni dnevnik

Lealy, Wash. — Nekaj nasve-
tov za konvencijo. Dnevnik Pro-
sveta naj bo obligaten za vse
člane. Deset centov več na me-
sec je malo in član dobi dnevnik.
Jednota naj ne plačuje nobene
bolniške podpore za dva tedna.
Na ta način bo član, ki stoji na
nevidni bolezni, lahko prihranil
stroške za zdravnik v prvih
dveh tednih. — Jednota naj po-
maga svojim stariim članom, pi-
onirjem. Za te naj se naredi iz-
jema, ker zaslužijo nekaj pomo-
či v potrebi. — John Kajič, član
čez 27 let.

Nekaj odprtih besed

Finey Fork, O. — Iz gl. urada
nas je spet počuvavil izredni a-
sessment. Nekateri pravijo, da so
ga povzročili simulantje, kar je
tudi verjetno. Naj bo kakor že
hoče, plačati ga moramo. Ljudje
nimajo dela, časa pa dosti za bo-
lehanje. Jednota pa ima milijone
in naj plača! (Tako pravijo si-
mulantje.)
Iz poročil v Prosveti je raz-
vidno, da Hrvatje več podpore
vzamejo kot Slovenci — pa tu-
di bolj godrnjajo čez izredni a-
sessment. Kje je takovano brat-
stvo?
Na deseti redni konvenciji bo

seglo, toda čas pa le zapre-
precej hrvaških delegatov in
čakujem, da bo od njih dosti
"kanja" proti današnjemu
mu jednote. Sicer ne verjamem
da bi se "kikanjem" kaj
Delegatje morajo složno in
no razpravljati o jednotnih
biemih. Delegat, ki pride na
vencijo je zato, da bo "kiki"
zavlačeval zborovanje na
članstva, je bolje, da ostane
ma.

Časi so resni in še alibi
nam obetajo. Iz tega razlo-
se članstvo godila velika
ca, če bi se delegacija za-
s prepiranjem kakšna dva le-
na račun visokih dnevnih
sto da bi s slovo vse opravi-
nem tednu. In po konvenciji
moralo članstvo z iniciativno
referendumi popravljati
konvencije.

Upam, da se nisem s tem
kim dopisom nikomar nam-
Moja stara navada je, da se
odkrito, kar komu gre, in
edinim namenom, da bo kon-
skupnemu članstvu.

Nace Zlemberc

Reševanje bolniških skladov
Cleveland, O. — Iz razpra-
Prosveti razvidim, da so bol-
skladi najtraj oreh. Skoro
dopisnik priporoča sprejeti
ker sedanjí način izplačevanja
bolniške podpore presega do-
ke. Ne verjamem, da bi se
rakovki spremena, katero po-
ročajo dopisniki, odpravili
niške sklade. Radi ali
moramo priznati, da ho-
ako hočemo v resnici reševati
problem, uveljaviti popoln
nov sistem.

S sedanjimi bolniškimi
kovalet se ne bomo izmehli
lantov. Jaz predlagam za vs-
okrožje samo enega stala
obiskovalca. Ako je mogo-
naj bo obiskovalec zdravnik
bolniška strežnica, kateri
obiskoval bolnike po po-
Bolniškega obiskovalca prip-
ča okrožni tajnik, potrdi pa
glavni bolniški tajnik, ki
ima pravico istega tudi ob-
viti. Ako ni ugovora, se bo
ška podpora na priporočil
kovalet in društvenega
zakaze na redni društveni

Bolniški obiskovalec naj
za svoje delo plačan, ampak
po številu bolnikov ali ob-
temveč po številu članstva,
spada v njegov delokrog. Če
je, ki v dobi šestih mesecev
kazuje deficit, plačuje vsi
njih šest mesecev od 19 do
višji assesment. Ako indici-
di nadalje presegajo dohod-
za isto okrožje za nadaljnji
mesecev naloži od 50 do
višji assesment v bolniški
V slučaju, da je tudi v
šestmesečni dobi deficit, za
isto okrožje preneha pla-
bolniška podpora in člani
nejo zavarovani samo za po-
nino.

Društvo, ki je oddaljeno
več milij od sosednega dru-
se lahko na željo istega
kot okrožje. V slučaju, da
društvo v kateremkoli
ne morejo sporazumeti, se
bi bil federacijski tajnik
okrožje, postavi istega
upravni odsek, plačujejo pa
ga prizadeta društva.

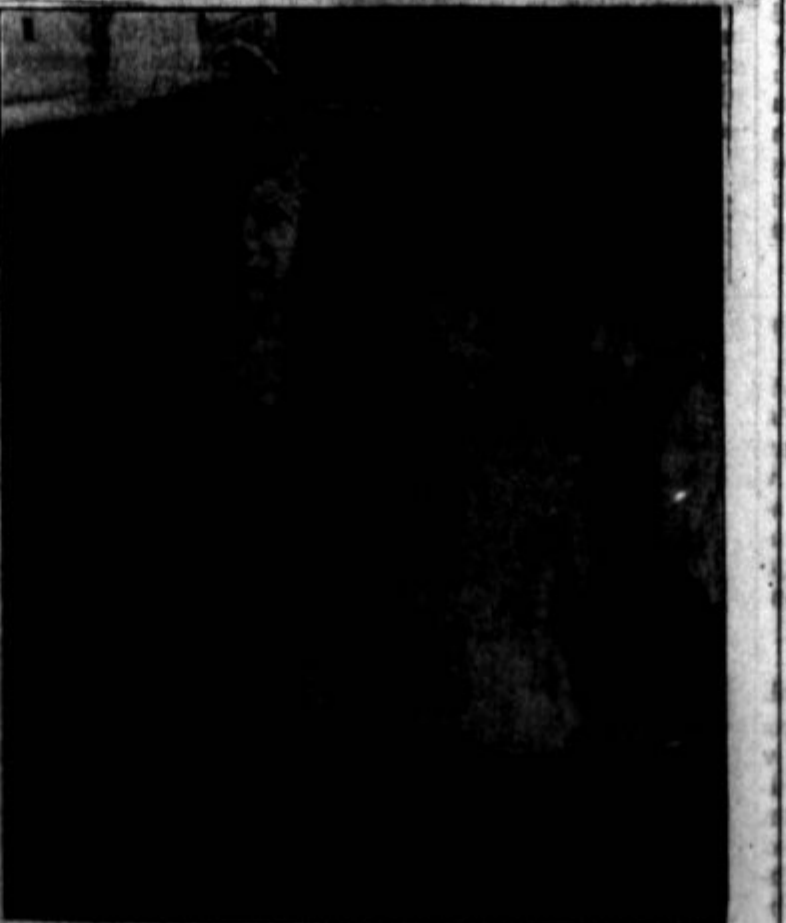
Sicer vem, da bodo naši
člani kritizirali v imena
ta predlog, ampak 90% bol-
tikov je najbrž vselej
škega sklada dosti več
vanj vplačali in pričakuje-
več. Prav lahko trdim, da
zadnjih dvanajstih letih
ta izgubila do pet tisoč
članov, ki se niso za vsako
lenkost prijavi bolni,
so se naveličali plačevati
ne assesment.

Torej proč s stariim
ker je nevzdržljiv!

H. Stančič

Laž naj se kaznuje

Bear River, Colo. — Pri-
cam konvenciji, da razredi
niškega sklada ostanejo
Naj se vsak sam vadije.
enkrat konec očitaj. Ako
komu dokazate da je simul-
ra iti v endolaraki razred,
zdaj v dva ali tridolaraki.
je res toliko nas simulant-
tridolarakem razredu, se
lahko vsi praznih rok
Jednote, ne samo nekateri.
Priporočam, da se
kaznuje, kajti s lažni
spravi marsikoga
Kdor samega sebe pre-
ostane še bolj umazan-
Dolar, društvo 36.

Zena Abiliga rudarja Arnolda, voditelja progresivnih rudar-
jev, s svoje vauklaje.

Vesti iz Jugoslavije

(Ostava poročila iz Jugoslavije)

DR. MAČEK PRED SODIŠČEM

Opozicijski politiki so po sodišču izjavili, da simpatizirajo s dr. Mačkom. — Dr. Maček izjavlja pred sodiščem, da se bo boril dalje.

Beograd, 26. apr. 1933. Dva dneva, dne 24. aprila, je pričel pred izrednim sodiščem proces proti voditelju opozicije, odvetniku dr. Radičevcu, odvetniku dr. Mačku, ki je bil obsojen zaradi zločina po zakonu o zaščiti države. Dvoje prestopkov ga obsojajo: da je podpisal zahtevo za odstavek srbskega kralja, in drugi: da je v pravičen odnos med Srbijo in Slovenijo, predvsem New York, intervjuje o političnem stanju v Jugoslaviji in o stališčih opozicije. Z obema prestopkoma skuša zbuditi v državi nje prepričanje, da je državno obliko spreminiti razkosati Jugoslavijo.

Dr. Maček: Ne, mi smo mislili pri tem samo na to, da bi se moral umakniti predstavnik srbske hegemonije. Pogajanja med opozicijo in vodstvom države so možna, a samo pod enim pogojem: da se zatre srbska hegemonija. Borbo za te zahteve bom nadaljeval, jaz in moji somišljeniki. Treba je urediti državo tako, da bodo zadovoljni Srbi, Hrvatje in Slovenci.

Dr. Maček: Ne, to ni mogoče. To sploh ni ustava, ker je ni sestavil narod. Nadalje dr. Maček pojasnjuje, da so bile punktacije namenjene le ožjemu krogu politikov, ne pa za javnost in ilegalno širjenje. Na drugo točko obtožnice (glede intervjuov) odgovarja obtoženec, da je sicer res dal intervjuje zastopnikom tujega tiska, vendar pa so intervjuji izšli nepopolni in netočni, kar izhaja pač iz tega, da dr. Maček sam sploh ne zna gladko ne francosko ne angleško. Zagovornik dr. Kostić predlaga, naj zaslili sodišče priče, ki so bile prisotne pri teh razgovorih. Državni pravdnik se temu predlogu upre. Tudi sodni senat je predlog odbil.

S tem je bil prvi dan procesa zaključen. Naslednji dan so začeli s čitanjem inkriminiranih intervjuov v italijanskih listih. Dr. Maček je izjavil, da ni imel nikakih stikov s italijanskim tiskom. Priznal pa je, da je dal izjavo za pariški "Temps", da pa ni izšla v natančni reprodukciji. Zato za vsebino ne odgovarja. Nato so prečitali izpovedi nekaterih prič, med njimi tudi izpovedi Mačkovega botra in prijatelja Prpiča ter Radičeve hčerke, ki oba trdita, da sta prošla dr. Mačka za en izvod punktacij, da pa jih nista dobila, češ, da so punktacije le za ožji krog. To naj dokazuje, da izjave niso bile za javnost.

Čim bolj sovražila, tem bolj si nerazsodeni. Kdor ne dela, četudi "mu ni treba", živi na stroške drugih.

Posledica bombne eksplozije v postopju telefonske družbe v Chicagu v noči pred 1. majom. Policija bi rada podtaknila to razstrelivo "ročkarjom," pa ni šlo. To je delo raketerjev.

Čim bolj sovražila, tem bolj si nerazsodeni. Kdor ne dela, četudi "mu ni treba", živi na stroške drugih. Posledica bombne eksplozije v postopju telefonske družbe v Chicagu v noči pred 1. majom. Policija bi rada podtaknila to razstrelivo "ročkarjom," pa ni šlo. To je delo raketerjev.

Nato je govoril državni pravdnik dr. Marocchio (italijanske ime!) svoj obtožilni govor: tožilec je poudarjal, da so Mačkovi delikti eminentno političnega značaja in taki, da jih je nam sovražni tisk izrabljajal za protijugoslovansko propagando ter ustvarjali videz, kakor da se bo Jugoslavija zdaj razkosala. Če bi bil dr. Maček dal tujim državljanom izjavo, kot jo je dal pred sodiščem, (da namreč resolucija ni naperjena zoper državo), bi vsa zadeva bila popolnoma drugačna. Toda dr. Maček ni nikdar preklical tega. Da je bila resolucija namenjena za to, da se razširi med javnost, je po mnenju državnega pravdnika dokazano. Zaradi tega je zakrivil dr. Maček najtežji zločin politične narave, o katerem govori zakon o zaščiti države.

Branilec dr. Kostić je v svojem govoru pribil, da je dr. Maček brez vsake krivde. Resolucija je bila namenjena ožjemu krogu ljudi in se dejansko med ljudstvo ni širila. Intervjuji v tujem tisku pa niso nobena dokazila, posebno še, ker je dal obtoženec te izjave preko tolmačev. (Dr. Kostić je imel daljši govor, a javnosti ni znan, ker ga listi niso prebršili.) S tem je bil proces zaključen in sodba bo razglašena v soboto 29. apr. dopoldne.

Akademске demonstracije Dne 24. apr., ko se je v Zagrebu začel proces proti dr. Mačku, je velika množica zagrebških akademikov uprizorila na zagrebški univerzi demonstracijo ter manifestirala za dr. Mačka. V univerzo je vdrla policija, razgnala demonstrante, 22 pa je aretirala ter bodo izročeni sodišču.

Vsa javnost z zanimanjem pričakuje, kako se bo glasila razsodba. Posebno še zaradi tega, ker se preiskava zaradi podobnega "zločina" vrši tudi proti ostalim zagrebškim punktacijam ali pa so sami sestavili svoje zahteve. Proces proti dr. Mačku torej odpira sezono procesov proti tem meščanskim opozicijam in od izida tega procesa zavisi, ali naj postopanje proti drugim ustavi ali tirajo dalje do procesov. Če bi sodni senat osvojil stališče državnega pravdnika, da je namreč dr. Maček zagrešil najtežji zločin po zakonu o zaščiti države, bi ga morali obsoditi na več let robitve, saj predpisuje zakon o zaščiti države kazni od 5 do 20 let robitve. To se pa seveda ne bo zgodilo, ker je razlika med opozicionalstvom kakšnega Mačka in delom kakšnega delavskega agitatorja, ki dobi lahko za en sam letak nekaj let ječe.

Umrla sta v Novem mestu kavarnar in nekdanji posestnik Rudolf Smola, star 78 let, in Vrhnikli notar Anton Komolar, star 79 let, v Zagrebu je tramvaj ubil trgovskega potnika Petra Jeraja iz Ljubljane, v ljubljanski hiralnici 83-letna kuharica Lojzka Dotzani, v Mlinem pri Bledu posestnik Matej Rutar.

Čim bolj sovražila, tem bolj si nerazsodeni. Kdor ne dela, četudi "mu ni treba", živi na stroške drugih.

Posledica bombne eksplozije v postopju telefonske družbe v Chicagu v noči pred 1. majom. Policija bi rada podtaknila to razstrelivo "ročkarjom," pa ni šlo. To je delo raketerjev.

Pogavost se da oprati

Res, vsak bi lahko dočakal stolet, akoprov se mu obraz in roke posejane s pegami. Nič drugega ni, kot mala lepota napa — za one, kateri jih nima. Ni pa potrebno študirati individualno psihologijo in se nauk o duševnih učinkih, da se uvidi, koliko trpe mlada dekleta, drugače prikupna in mična, v sled nedolžnih peg. Kako se valed te malenkosti ukorenini čut manjvrednosti, nabiba k samotarstvu, ljubezenski nesposobnosti in histeričnosti. Malenkostne barvne pege pod kožo in valed njih zavisi — akoprov le valed neumne ničemurnosti — marsikatera človeška usoda. In prav valed tega je samo pozdraviti medicinski napredek.

Nekemu vodju dunajskega kozmetičnega ambulatorija, dr. F. Winklerju, se je posrečilo najti uspešno sredstvo proti pegam. Predelal je nek hormon, ki ga je pridobil iz podaljške ledvice ter ga predelal v tablete. Vsa dan se zaužije po eno tableto in že v pričetku tretjega tedna se opazi izgubljanje neprijetnega barvila pod kožo. Postopek se pa še pospeši, ako se hormon podaljške ledvice kombinira z ekstraktom, kateri se pridobiva iz rumenih krvnih telesov ženskih spolnih žlez.

In kako je dr. Winkler pripel do tega srečnega zaključka in uspešnega zdravljenja te lepote napa? Redka je bolezen, da je koža tako nagosto posejana s pegami, da dobi bolnik skoro bronasto barvo, — valed tega bronasta bolezen. Vzrok te bolezni je že pred več leti dognal angleški zdravnik Addison. Prišel je do pozitivnega zaključka, da je vse kožne pigmentacije krivo obolenje podaljške ledvic. Najbrže ta organ skrbi, da se barvilo pod kožo preveč ne nabira. Ako torej oboli podaljšek ledvic, tedaj se poleg drugih znakov, pege kažejo še pege v večji ali manjši množini, ki se lahko stopnjuje celo v bronasto bolezen. In resnično se mu je s pomočjo vcepiljanjem novega ledvičnega podaljška, ali kakor je novejši postopek, z vbrizgavanjem ekstraktov posrečilo ozdraviti bronasto bolezen.

Obolenje ledvičnega podaljška je najbrže znak prerane ostarelosti, posebno še, ako se upoštevajo velike pege na rokah starejših ljudi. Starcem in staricam je vbrizgaval pridobljeni ekstrakt iz ledvičnega podaljška in jih na ta način ozdravil stozastih peg. Ali kakor se je njegov pacient izrazil, "pege je izpral". Pravilno, izpral jih je, a ne z zunanje strani, kakor se to napravi pri madežu s pomočjo mila, ne, s hormonom, ki je prešel v kri. Kakor velike pege starcev in bronasta bolezen, prav tako je tudi vzrok pegavosti, primanjkanje hormona, katerega proizvaja ledvični podaljšek. In ako se telesu doda manjkajoč hormon, se pege izperejo.

S tem pa vloga in uporaba krvnega soka v moderni kozmetiki še ni izčrpana. Dr. Winkler poroča v nekem dermatološkem strokovnem časopisu, da se mu je z njegovim preparatom, kateri vsebujejo potrebne hormone, posrečilo ozdraviti tudi ostale kožne napa, kakor so to madeži in razjedaci. Tu se je poleg umenjenega hormona, še posebej dobro obnesel hormon rumenih krvnih teles jajčnika. Splošno znano je, da preje nečista koža v času nosečnosti postane izredno lepa in čista. V dobi nosečnosti se rumena krvna telesa v spolnih žlezah prekomerno razvijajo ter v veliki meri preplavijo kri s svojimi hormoni in prav to močno delovanje žlez in proizvajanje tega hormona se je dalo sklepati o polepljanju kože. In sedaj še ni potreba postati mati, da se bi koža polepljala. Zadoštuje, da se krvi pridajo potrebni hormoni, katere pridobivajo iz živalskih žlez. Profesor Stelmach in njegov asistent dr. Kun sta dokazala dvospolnost ženske; valed tega proizvajajo ženske žleze moški kakor tudi ženski hormon. Izvor moškega krvnega soka pri ženski pa ni nič drugega kot rumena krvna telesa v jajčniku. Dr. Winkler je Stelmachove poskuse na živalskih prvič poskušal na človeškem telesu. Namesto ekstrakta rumenih krvnih teles je uporabil preparat moških spolnih žlez in je na koži dosegel prav isti učinek. S tem je dokazal, da se s uvedbo hormonov v kozmetiko veliko lažje in naravnije odpravijo napa v koži kakor s katerikoli drugim sredstvom.

B. Ri.

Pismo iz Clevelanda

Kanonada v metropoli. Misto-riozen šrapnel

V naši dični metropoli je te dni grozovito zagrmelo. Bum, bum, bu-bu-bum! In začela se je strahovita nekervava ofenziva A. D., dnevnika za izobrazbo mladega naroda v gongwerskoprievjanskem duhu, koristi svojih lastnikov in priporočanje "new deals" in zmrznjenih bank, proti Enakopravnosti. Uvodna kanonada, ki je bila tako silna, da se je ves šenkler tresel in sklepetal, je bila jako snačilna za razjarjeni uredniški štab A. D., saj očita E. predvsem in zgroj svoje lastne grehe: blufanje, zavajanje našega ljudstva, nedostojnost, laganje in neznačajnost. Res za počt, samo ne od strahu, temveč od smeha.

Tekom slovitnega bombardiranja glavnega stana sovražne E. je prifrčal iz nove trdnjave A. D. tudi tale šrapnel: da je urednik E. potem, ko je dobil od republikancev "ogromno vsoto denarja" in "ga je celo Maurice Masoška spoznal in zavrgel" — "naradil kravjo kupčijo s socialisti ter se jim pridružil, dokler socialisti ne bodo zopet nekoga dne morali žalostno priznati, da so bili strahovito pogegnjeni."

Verjemite mi, da mi je ta šrapnel kar sapo vzel! "I just wonder..." sem začel angleški ter ugibal slovenski, "ali je bil čudjak, kalifornijčan ali špa-ga?" — Le kdaj smo clevelandski socialisti tako trdno zasapali, da smo zamudili to "kravjo kupčijo" in da ni ne vemo o nji? Opasili smo sicer, da je E. spremenila svoje politične ameriške, kronila bolj na levo ter zopet začela pisati deloma v interesu delavskega razreda, ampak da bi se nam bli urednik E. zopet pridružil, se nam pa res ni sanjalo! Le kdaj je zopet pristopil k nam? Mi nič ne vemo o tem. In on sam gotovo tudi ne. Če E. zdaj zapiše katero v ko-rist delavskega gibanja, kar je hvalevredno, to vendar še ne pomeni, da je s svojim obojem vred postala socialistična! Od tega je še daleč.

ne, posrečilo ozdraviti tudi ostale kožne napa, kakor so to madeži in razjedaci. Tu se je poleg umenjenega hormona, še posebej dobro obnesel hormon rumenih krvnih teles jajčnika. Splošno znano je, da preje nečista koža v času nosečnosti postane izredno lepa in čista. V dobi nosečnosti se rumena krvna telesa v spolnih žlezah prekomerno razvijajo ter v veliki meri preplavijo kri s svojimi hormoni in prav to močno delovanje žlez in proizvajanje tega hormona se je dalo sklepati o polepljanju kože. In sedaj še ni potreba postati mati, da se bi koža polepljala. Zadoštuje, da se krvi pridajo potrebni hormoni, katere pridobivajo iz živalskih žlez. Profesor Stelmach in njegov asistent dr. Kun sta dokazala dvospolnost ženske; valed tega proizvajajo ženske žleze moški kakor tudi ženski hormon. Izvor moškega krvnega soka pri ženski pa ni nič drugega kot rumena krvna telesa v jajčniku. Dr. Winkler je Stelmachove poskuse na živalskih prvič poskušal na človeškem telesu. Namesto ekstrakta rumenih krvnih teles je uporabil preparat moških spolnih žlez in je na koži dosegel prav isti učinek. S tem je dokazal, da se s uvedbo hormonov v kozmetiko veliko lažje in naravnije odpravijo napa v koži kakor s katerikoli drugim sredstvom.

B. Ri.

Pismo iz Clevelanda

Kanonada v metropoli. Misto-riozen šrapnel

V naši dični metropoli je te dni grozovito zagrmelo. Bum, bum, bu-bu-bum! In začela se je strahovita nekervava ofenziva A. D., dnevnika za izobrazbo mladega naroda v gongwerskoprievjanskem duhu, koristi svojih lastnikov in priporočanje "new deals" in zmrznjenih bank, proti Enakopravnosti. Uvodna kanonada, ki je bila tako silna, da se je ves šenkler tresel in sklepetal, je bila jako snačilna za razjarjeni uredniški štab A. D., saj očita E. predvsem in zgroj svoje lastne grehe: blufanje, zavajanje našega ljudstva, nedostojnost, laganje in neznačajnost. Res za počt, samo ne od strahu, temveč od smeha.

Tekom slovitnega bombardiranja glavnega stana sovražne E. je prifrčal iz nove trdnjave A. D. tudi tale šrapnel: da je urednik E. potem, ko je dobil od republikancev "ogromno vsoto denarja" in "ga je celo Maurice Masoška spoznal in zavrgel" — "naradil kravjo kupčijo s socialisti ter se jim pridružil, dokler socialisti ne bodo zopet nekoga dne morali žalostno priznati, da so bili strahovito pogegnjeni."

Verjemite mi, da mi je ta šrapnel kar sapo vzel! "I just wonder..." sem začel angleški ter ugibal slovenski, "ali je bil čudjak, kalifornijčan ali špa-ga?" — Le kdaj smo clevelandski socialisti tako trdno zasapali, da smo zamudili to "kravjo kupčijo" in da ni ne vemo o nji? Opasili smo sicer, da je E. spremenila svoje politične ameriške, kronila bolj na levo ter zopet začela pisati deloma v interesu delavskega razreda, ampak da bi se nam bli urednik E. zopet pridružil, se nam pa res ni sanjalo! Le kdaj je zopet pristopil k nam? Mi nič ne vemo o tem. In on sam gotovo tudi ne. Če E. zdaj zapiše katero v ko-rist delavskega gibanja, kar je hvalevredno, to vendar še ne pomeni, da je s svojim obojem vred postala socialistična! Od tega je še daleč.

Uredništvo A. D. nam lahko stori veliko uslugo s tem, da nam pove, kje se je rodila njegova smešana ideja o "kravji kupčiji": v kvortih ali v stam-perih?

Uvodna kanonada A. D. je daleže pekazala, da se njeni uredniki od sile skromni mošje, saj aramejskivo odklanjajo čast najbolj blufarskega slovenskega časopisa v Ameriki ter jo podklanjajo svoji sosedi E. Pri tem se ponižno tekačo na prsa: Gospod, nisem vreden... Ampak čast komar čast in k slodju s kromnostjo in aramejskivo-voj Slovenstva napredna javnost v Ameriki je do kosti prepri-

čana, da nihče drugi ne zasluži časti največjega zavajalca med nami in ne bo dopustila, da bi se ta medalja, ki je bila že desetokrat priznana A. D., blestela kje drugje kot na junaških prsih urednikov A. D. Zasluži se jo več kot tisočkrat! In prav tako so zasluži meda-lje nedostojnosti, kajti njim v čast moram zapisati, da so se že zdavnaj aprli s vsomi pravili častnikarake etike, kar še amerom svesto dokazujejo svojim pravovernim.

V zahvalo pa naj povedo, koliko denarja so že dobili od gongwerske demokracije v plačilo za zavajanje slovenskega naroda v metropoli? Nič? Bež-te! — A. D. se je začela zanimati tudi za rudarje ter pretakati krokodilove solze zaradi krivic, ki se jim gode. To pomeni še večji akok kot ga je napravila E., namreč akok iz tabora bivših šekabkih oglaševalcev med unijake rudarjev! Saj je A. D. nekoč prinašala akabske oglaševanje, mar ne? Nu, rudarji se bodo najbrž lepo zahvalili za dobrohotno "pomoč" A. D. ter jo hvaležno odklonili; kdo neki bi zaupal svojemu večerjajemu so-vražniku? No, A. D. seveda zgolj nerodno manevrira, da bi dobila še več navčnih kalinov na svoje limanice, a jaz upam, da se ji najnovejši bluf ne bo posrečil. Mislim namreč, da je med našim narodom še toliko pameti, da ne bo nasedal zavajalcem, ki se norčujejo iz delavcev, češ, še veseli so in zadovoljni, če jih kdo hoče iskoriščati in izžemat, tako vesel, da pri težkem in mučnem delu, katerega sadove večinoma požoro drugi, radostno pojo in švigaajo in se smejejo, če smejejo pri tem še stradati!

"Največ sveta otrokom slilai slave," je zapisal pesnik France Prešeren. To je jako dobro povedal. Jaz bom pa povedal še eno boljše: da največ špetira pride med moštem in leno, kadar se ga on natreska, ona pa ne in ni ravnotežja. Itd. — Ali bi radi vedeli, kdo je avtor te res od sile "duhovite" kombinacije? Mislim, da ne bo težke uganiti, saj imamo ameriški Slovenci med seboj samo enega človeka, ki je zmožen takšnih bedarij: neslavnega, noduhovitega in še zdavnaj iz ravnotežja vrženega "humorista" A. D. — Jaka-ta. Ubogih na duhu bo nebeško kraljestvo! — Tone Podgoričan.

Nova ledna doba

Napoved ameriškega astronoma Stetsona

Ravnatelj Perkinsovega observatorija na univerzi v Ohlu, astronom Harlan Stetson je dal izjavo, v kateri pravi, da je po dolgoletnem proučevanju prišel do preričanja, da se bliža nova ledna doba, ki bo povzročila nepričakovano prosejvanje narodov na zemlji. Severni in južni tečaj se bosta po njegovi sodni močno zastegnila in led bo pokril ves severni del današnjih Združenih držav. Pa tudi severni Evropi se ne obeta nič boljše usoda. Tudi ti kraji bodo prišli v območje razširjenega severnega tečaja in bodo politični prebivalstvo globoko proti jugu.

Priden pride do tega, pa bodo nastopile na zemlji še druge velikanske spremembe. Deset in šestletja bo zavila nekatere predele zemeljske oble gosta megla. Nastopile bodo silne padavine v podobi dežja in anežnih metežev. Vse te spremembe bo izazvalo gravitacijsko razmoredje med mesecem in zemljo. Profesor Stetson je na podlagi teh zaključkov postavil teorijo, da so takšne dobe že ponovno nastopile in da se bodo vedno ponavljale. Vsekakor pa je bil ameriški astronom dovolj previden, da ni povedal, kdaj se bo začela ta usodna doba najnovejše zgodovine naše zemlje.

Vsak misli, da so njegovi nazori nezmotljivi, če so drugačni od drugih. Ko je človek užaljen, se najprej potopi v upanje, da se bo maščeval.

Tone Seliskar:

NASEDLI BROD

Roman v treh delih

— Pisma . . . je vzdihnila Ana. Prebridko, da bi povedala Marti resnico o njih.
To je od žalosti, si je dejala Marta. Preide, vsaka bridkost mine. Vzela je knjigo, jo odprla sredi nekje in se zatopila v branje. Zunaj je bilo vroče, soparno, tu pa hladno, tiho in mirno, ker so bili ljudje na polju, voznikov pa v teh popoldanskih urah ni na cesti.

Justin je prišel v sobo, čemerem, z rokami v žepih, in dejal medlo:

— Soparno je danes. Nič se mi ne ljubi! Sedel je leno, malomarno na posteljo, se nasmilil na končnico in se zagledal v Marto.

Anina nosečnost ga je vračala vedno nazaj, nikdar ni podvomil v ženo, ki mu je zrušila vse načrte. Včasih si je predstavljal zakon kot nekakšen večno trajajoč praznik, nekakšno pozabljenje posvetnega in zemeljskega, sicer pa so bile to sanje nezrelega fanta. Zakon je pač tak, kakršen je. Tako mora biti. Vse na svetu ima svoj prav, zato se ni mučil s poglobljanjem, kako tudi, za božjo voljo, ko je vendar toliko bolj važnih in nujnih stvari! Hiša je napredaj, zavrtaj misel, kje dobiti denar, to, to — zakon je zavezan in blagoslovljen, ta ti ne uide!

Obrnil je pogled v svojo ženo. V črni obleki je bila še bolj bleda kakor po navadi, oči so ji bile zatekle od nepretrganega žalovanja, mnogokrat jo je napadla slabost, neprestano šiva in pripravljala za otroka.

— Ah, je zazelal, hudič naj vzame vse skupaj!

— Kaj te tako jezi, Justin? ga je vprašala Marta.

— Tudi tebe bi, če bi bila v moji koži. Pa kako bi te!

— Ne vem, je dejala Marta mirno in odločno. Najbrže ne!

Justin je hodil po sobi sem in tja in njena mirnost, ravnodušnost ga je dražila.

— Seveda, kaj je tebi! Tiste panže naučiš brati in pisati, pa si opravila. Otročarija kakor nalašč za ženske! Nimaš pojma o trgovini!

— Morda ga nimam, vsekakor pa več kakor ti o mojem delu. Ne zamerim ti, če tako govoriš, ker pač ne veš, kako je. Kaj bi dejal, če bi ti rekla, kakor pravi pisatelj Gorkij v nekem romanu: Trgovina je po zakonu dovoljena goljufija?

— Požvižgam se na vse pisane tega sveta, jo je jezno prekinil Justin. Zame je bedak, kdorkoli je to rekel. Potem ima toliko pojma o vsem tem kakor ti.

Nikoli se še nista z Marto sprla. Justin je bil do nje vedno obziren in jo je spoštoval, danes pa bi rentalci na vse kakor priklenjen pes.

— Justin, prosim te, ne prepirajta se zaradi tega, se je oglasila Ana. Zelo me vznemirja. Glava me boli!

Justin je vse te dni molčal, sam zase je prenašal to poparjenost. Znašal se je le nad vajencem v trgovini. Sprva se je premagoval, poražen od grozote smrti, potem je zakrknjeno premišljal to usodo in samega sebe, saj je padel v ta polom kakor v povodenj, ki ga je presenetila. Zloveče se je spaciil, kakor bi ga pičil gad, zavrtel se je na peti in se zasmeljal zbadljivo, sovražno:

— Kaj vse tebe ne vznemirja! Ta je lepa, kakor bi jaz v samih rožicah ležal, kakor bi moral le jaz vse to lepo mirno prenašati? Hudiča, to je vendar od sile, ogabno, če pomislim, kako brez potrebe moram jaz to prenašati! Kaj mi je bilo treba tega? In čemu, prosim te, to mi-povej? Za kakšno ceno? Zato, da moram sedaj požirati očitke, da je bil moj

tast požigalec in goljuf, ki bi imel kmalu na vesti nedolžnega človeka, mar zato, da bomo zdaj povezali culo in šli s trebuchom za kruhom, vrag vedi kam in kako? Da, vidiš, to pa mene vznemirja. Tebe? Ti si izgubila očeta — vse drugo ti ostane!

Na oči mu je sedla hudoba, zelenkast blek je ošnil njegov obraz, stiskal je pesti in tolkel z njimi po okrogli mizici, na kateri je bila porcelanasta vaza. Prevrgla se je in kosci črepinj so se razleteli po tleh.

Marta je z razprtimi očmi gledala v sestro, ki jo je prevzela ta čudna, neverjetna sirovost, da je na mah silno zasovražila tega človeka. Obrnila se je od njega in sedla kraj Ane. Dela ji je roko okoli vratu, toda Ana je vstala, šla k njemu in mu mirno, brez očitka dahnila:

— Nič mi ne ostane, če si tak! Justin, rodila bom. Zakaj me biješ?

Tako je stala pred njim. Črna in bela kakor angel smrti, grozeč in preteč s svojim prodirajočim pogledom. Njeno telo je bilo napeto in je merilo vanj in klicalo: Ti si, ki nisi! Bila je revna v svoji potrnosti in zagrenjenosti, močna v materinstvu, ki se je razklepalo.

Ta hip se je zavedel. Pretreslo ga je, črepinje na tleh so se zagrizle vanj, ga zbadale in rezale. Martin pogled je zadel in obilil ga je ostuden pot premaganosti in osramočene zavesti nad samim seboj. Naglo se je okrenil. Ni mogel prenesti razgaljene krutosti svoje jeze, ki se je je sam ustrašil. Skočil je k omari, pograbil revolver iz predala in stekel v vežo.

— Justin! je zakričala Ana.

Marta jo je potegnila od vrat. Položila jo je v posteljo in dejala:

— Vrne se!

— Ali je konec? je zašepetala čez čas, ne da bi odprla oči.

— Ne, ni še konec, je odgovorila Marta. Komaj začetek!

— Ali se res vrne?

— Da, ne dvomi o tem!

Potem je odprla oči in so jo zbolele. Kako je to hudo, če nima človek več solz! Prijela je Marto za roko in dejala:

— Marta, odpušcam mu! Zaradi otroka mu odpušcam.

— Zaradi sebe ne, Ana?

— Tudi zaradi sebe, Marta . . . je odgovorila po dolgem premišljanju. Nasmehnila se je in zopet zamijala.

V sobi se je že stemnilo. S ceste so prihajali glasovi otrok in težki koraki kmetov, ki so se vračali s polja.

Zvečer se je Justin vrnil. Sel je v kuhinjo, izognil se je sobi, ker ga je bilo sram stopiti pred Ano — vest ga je bičala. In ko je zagledal Marto, ga je zasklelo, ker ni vedel, kako bi zdaj pozabil in ublažil, kar je bilo še vedno tako očito, kakor bi žebelj zabil v svojo lastno senco. Marta pa, kakor da ni bilo nič posebnega.

— Ali si lačen? ga je vprašala.

Sedel je za mizo, naslonil glavo v roke in molčal. Hodil je ob potoku, mimo ljudi je šel, ki so delali na njivah, ženske so plele, čepeč na topli zemlji, in njihova glasna govorica je visela v zraku kakor prijetna klepetulja, v hmelju so podoravali divjake, vrsto za vrsto, kmet, upirajoč se v plug, je stopal za konjem in bil je vedno manjši, dokler ni izginil v vijugi dolge zelene vrste, ob kovačnici je stal kovač in pilil os kolesa, železo v oglju je bilo rdeče, skoraj belo kakor lilija.

(Dalje prihodnjik.)

Socialni problemi pred 5000 leti

Narod Sumercev, o katerem si učenci belijo glave, da bi določili, h kateremu plemenu pripada, je v četrtem tisočletju pred našim štetjem zasedel južni del Mezopotamije in razvil ob doljnem teku rek Evfrata in Tigrisa visoko omiko, nad katero strme in se ji čudijo vsi raziskovalci. Velenadarjeno ljudstvo, ki ni niti semitskega niti arijskega izvora je ustanovilo na svojih tleh velike in mogočne države, cvetoča mesta in napravilo z umetnim namakanjem zemlje pravi raj in žitnico Prednje Azije.

Kakor izvemo iz najnovejših zgodovinskih dognanj, se je okoli 2684 pred našim štetjem začela na sumerskih tleh orjaška borba med Sumerci in Semiti, ki je trajala skoraj pol tisočletja in se končala z zmago slednjih. Znanj mogočnik, vojskovodja in zakonodavec Hamurabi je okoli 2037. zaključil to borbo in zedinil pod svojimi žezlom vse sumerske pokrajine. Semiti so sicer zmagali na bojnem polju, podlegli pa so popolnoma visoki omiki Sumercev, prevzeli njihove šege, navade, vero in državne uredbe

ter znamenito klinasto pisavo. Stari sumerski jezik je pri tem skoraj izginil iz vsakdanjega življenja, v nabožnem slovtvu in v obredih pa se je ohranil do grške dobe. Klinasta pisava se je bila iz južne Babilonije razširila v Malo Azijo, v Armenijo, v Sirijo in v Irak.

Največ dragocenih odkritij o tem prastarem svetu je napravil vzhodni inštitut čicaške univerze, ki je v dvanajstih odpravah preiskal ves polkrog od Egipta do Perzijskega zaliva ter s tem tudi sistematično proučil medsebojne odnose starih narodov in njihove omike, kar je zelo pospešilo poznanje zgodovine, dejanja in nehanja teh davnih visoko kulturnih plemen. Vodja odprave poročala o težavnem izkopavanju sumerskega mesta Kafaje naslednje zanimive podrobnosti:

V Kafaji smo našli zasebne hiše in svetišča, kakršna so dovolj poznana po izkopavanjih v kraljevem mestu Uru in ki so nastala kmalu po l. 3000. Poslopja so zidana iz opeke, ki je na eni strani ravna, na drugi pa vzbočena. Vse zidove trk pod zemljo je močno poškodovano. Slike, posnete iz letala, kažejo obseg mesta, izdajajo pa tudi poškodbe, ki so jih povzročili prejšnji prilozostni kopači.

Naša naloga je bila, odkriti kakih 5 čevljev zidov, ki pripadajo zadnjim trem obdobjem. Starjša plasti pa kaže še globlje in da pridemo do njih, je treba previdno odstraniti gornjo plast, ki je že sama stara okoli 5000 let. Tako morajo posebno izbrani vestni delavci dvigati opeko za opeko. Ker je ta opeka sušena samo na soncu in se v ničemer ne razlikuje od ostale gline, je moral član odprave Delougaz prirediti za delavce dvamesečni tečaj, da jih je usposobil za to važno delo.

Dosežki naših raziskovanj se še ne dajo natanko pregledati, vendar že danes lahko podamo shematično aliko svetišča v Kafaji. Poslopje združuje različne značilnosti, ki smo jih posamezno poznali doslej le iz raznih drugih stavb. Obdano je bilo okoli in okoli z močnim zidom, na vsaki strani pa je na obsidju stal po en utrjen stolp.

Vhodna vrata so bile na zapadu in so bile zavarovana z dvema stražnima stolpoma, zraven pa je bilo tudi skladišče, kar da slutiti, da je bilo svetišče vedno pripravljeno za obrambo. Takoj pri vходу se razprostira dvorišče obdano s celo vrsto raznih prostorov. Odkrili smo tudi sledove nekakega stebrenika in nekako kotlino, ki je bila prevlečena z zemljsko

smolo, da je lahko držala vodo. Kako je bilo vse to zvezano z glavnim delom, nam doslej še ni jasno. Svetišče je stalo na ploščadi iz opeke in dognani smo, da je bilo posvečeno materi božji Inini. Predmeti, ki smo jih našli v prostorih na dvorišču, nam odkrivajo izredno zanimivo stvar. Pri Sumercih je bil vsak izmed teh prostorov določen za poseben razred prebivalstva. V enem smo n. pr. našli samo lončeno posodo, v drugem pa kamenito orodje. Sklenili smo, da te ahrambe niso služile samo svetišču, marveč tudi v bližini živečemu prebivalstvu. Saj nam je znano, da so bili Sumerci organizirani po občinah. Vsakdo je moral delati za svojo občino, ta pa mu je dajala potrebno hrano in orodje. Občine so imele svoje središče v svetišču in njihove ahrambe ravno izkopavamo.

Gost v ameriškem hotelu

Če ima hotel 2000 sob in 40 nadstropij, je razumljivo, da je življenje v tem ogromnem poslopiju zelo podobno prometu v majhnem mestu.

Gost ki pride v takšno bivališče za tujce, se najprej znajde v velikem vestibulu, prostrani čakalnici za vstop v hotelsko mesto. Ogromne in debele preproge so po tleh in skoraj neslišno vrvi tod mimo vsa pisana množica. Komaj se je gost za deset korakov premaknil od vhoda — vrata se vrtijo kar okoli — ga že sprejme elegantno oblečen gospod, ki mu prav domače položi roko na ramo, nato pa z nasmehom seže v roko in pozdravi: "Torej ti, George!" — ali Eddie ali Charlie ali Fred ali kakor je pač gostu ime. Vselej kliče ta gospod goste s pravim imenom, čeprav jih večino še ni videl nikoli. Hotel ima uslužbenca, ki mora po imenih poznati nešteto ljudi iz vseh 48 Združenih držav.

Ta čudni hotelski nameščenec z ogromno registraturo imen je značilen za hotelski obrat v Ameriki. Gost, ki pride prvič v takšen hotel, strmi predvsem zaradi ogromnih dimenzij in visokih števil. Zato je še bolj učinkovito, ko se naenkrat pojavi pred njim človek, ki ga pokliče kar po imenu in še poboža po rami. Tujec dobi po vsem tem vtis, da kljub vsem 2000 tujskim sobam ni samo gost v tej ali oni sobi, temveč številka, ki pa ima svoje določeno ime.

Morda kdo ne bo verjel, da imajo veliki hoteli v Ameriki res posebne ljudi za pozdravljanje, ki morajo poznati na tisoče in tisoče svojih gostov po krstnih imenih. Novi hotel "Astoria" v New Yorku ima dva taka uslužbenca; ko so enega izmed njih vprašali, kako more po imenih poznati najmanj 20,000 Američanov, je odgovoril skoraj užaljen: "Kaj dvajset tisoč? Kako bi pa mogel živeti s tem znanjem?"

V sprejemnici nakažejo novemu gostu sobo po želji; v stolpu, proti zapadu ali vzhodu, v 18. ali 28. nadstropju. Ko zapisuje svoje osebne podatke na pripravljeno tiskovino in končno pristavi še svoj podpis, je posebna priprava že prenesla vse njegov rokopolis v osrednji hotelski urad za evidenco. Hotelsko mesto je vzelo gosta v delo.

Na izkaznici ima številko določene sobe: 3912. Prvi dve številki označujeta nadstropje; saj je dobro, da je višje in ga ne bo motil cestni ropot. Skoraj nevidno ga odvede sluga na peron hotelskega mesta, kjer se vrsti šest, dvanajst ali osemnajst vrat za vstop v dvigala. Ker potuje visoko, lahko izbere ekspres do 20. nadstropja, ki vozi do tja brez postanka in mnogo hitreje kot lokalni. Sluga ga vodi v nadstropje in nato mimo številnih vrat na štev. 3912.

Med tem ko gost odpira svoj kovček in obenem razmišlja, ali mu bodo uspeli posli, zaradi katerih je prišel stanovat v ta hotel, so ga v osrednjem hotelskem uradu že opredelili dalje. Njegovo osebno razvidnico so opremili z eno izmed velikih črk od A—D, ki naj označujejo njegovo plačilno zmožnost. Gostje s črke A imajo v hotelu neomeje-

Zena farmerja Johna Lilka v Red Hillu, Pa., ki se državnih policiji, katera je ščitila javno prodajo imetja.

no zaupanje, s črko D pa nobenega; skupini pod B in C pa sta nekako na sredi med tema ekstremoma in se jim lahko zaupa do gotove meje, ki je z ozirom na vrsto hotela različna. Gostje z označbo "D" dobijo po potrebi že opombo "watch", kar pomeni po naše: Pozor! "D-watch" je torej svarilo, da je treba na gosta paziti in zahtevati vsako plačilo sproti.

Gost o tem poslovanju ni poučen; preden si je otepel popotni prah, mu je evidenčni urad že prisodil kategorijo, po kateri ravnajo z njim. Gost, ki je že prej stanoval v tem hotelu, dobi prejšnjo kategorijo, ki je že zabeležena. Novinca izda prtijaga ali kakršenkoli osebni podatek. Če je treba, se urad tudi telefonično informira o njem. Sicer pa uslužbenec v vestibulu, ki ga pride pozdravit, običajno že sam ve, v katero kategorijo gostov spada novi potnik.

V vestibul je stopil gospod z damo, profesor iz sosednjega ter zahteval zase in za spalnice s skupnim vstopom je dogodek! Uslužbenec sprejema goste, prvi je ja za trenutek in ga vpraša za pojasnilo: "Profesor, dama v vaši vaša žena?" Med tem ginil v dvigalu parček; stavlil mladim zaljubljenca zahteval izkaznico. Spravil dve neznamni ker ni nihče izmed nj val dve sobi, so smole spodje v sprejemnici, v redu. Mladi gospod mlajša gospa sta odlo ekspresnim dvigalom v

Dokler bomo smatrali metnost več koristi kot ustvarjanje vrednot, bo ta umetnost več škodovala kot korist.

NAROČITE SI DNEVNIK LIST PROSVETA

Po sklopu 8. redne konvencije se sedaj lahko naroči na list Prosveta eden, dva ali tri člane in eno družino in iz tega naročnin. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali družine eno letno naročnino. Ker pa člani še plačujejo pri assessmentu št. 2 se jim to prišteje k naročnini. Mi prištevamo enega, dva ali tri člane ali družino k eni naročnini. Torej sedaj ni vroška, rož, da bi drag na člane S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in skrbno v vsaki družini nekdaj, ki bi rad čital list vsak dan. Torej prišle, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena lista Prosveta za 12 mesecev v Kanadi \$6.00 Za Člane in Člane 1-1

1 tednik in	4.00	1 tednik in	4.00
2 tednika in	7.00	2 tednika in	7.00
3 tednika in	9.00	3 tednika in	9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja in Order v plačilo in si naročite Prosveta, list, ki je vaša lastnina. Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateci teh članov preneha biti ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročnik Prosveta, to takoj namnaniti upravništvu lista, in obenem doplačilo vrsto lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvu datum za to vrsto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveta vrsto 1

Ime _____ Čl. družine _____

Naslov _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednje družine:

Ime _____ Čl. družine _____

Ime _____ Čl. družine _____

Mesto _____ Država _____

Nov naročnik _____ Star naročnik _____

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, alovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLAN S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unjako določene prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue

Telefon Rockwell 1964

Chicago, Ill.

Tam se dobe na željo tudi vse ustrezne publikacije